

Exterior de l'edifici que s'ha construït de forma annexa al Palau. La coherència estilística del conjunt s'ha aconseguit gràcies a l'ús de l'obra de maó.

1.800 MILIONS DE PESSETES INVERTITS EN LA REFORMA DE L'EDIFICI

Històries de Palau

Vuitanta anys després de la seva inauguració i a dos de la commemoració del centenari de l'Orfeó Català, s'ha presentat acabada la vasta obra de reforma del Palau de la Música Catalana. Es tracta d'un esdeveniment que marca de forma molt significativa i transcendent l'inici de la temporada musical, i no sols musical, de Barcelona.

Jaume Comellas

La importància d'aquest fet es pot considerar en funció de vectors molt diversos. En un pla immediat podríem parlar dels 1.800 milions de pessetes que ha costat aquesta reforma; o dels sis anys de treballs ininterromputs —sense parar l'activitat normal de l'hemicicle— que han durat les obres. I òbviament de la profunda transformació funcional que ha sofert aquest equipament.

La història d'aquesta reforma ve de lluny. De fa més de deu anys, quan es posa en marxa en l'Orfeó Català —propietari del Palau— una nova dinàmica que pretén trencar amb una inèrcia basada en el pes excessiu del referent històric de la casa, indiscutiblement gloriós, però inoperant considerat en si mateix. Aquesta nova dinàmica se centra en dos objectius molt concrets. Reconversió qualitativa del cor i reconversió funcional del Palau, les prestacions del qual resultaven insuficients per a atendre les exigències de la seva condició d'auditori pràcticament únic a Catalunya i, per tant, seu de les manifestacions més importants del concertisme del país.

El Palau de la Música Catalana havia estat inaugurat l'any 1908 amb uns objectius i finalitats que el pas del temps va anar depassant. De ser seu privilegiada de l'Orfeó Català, va haver de convertir-se en marc de la música gran del país. Hi havia per tant un ventall de serveis no necessàriament contemplats en origen, als quals se'n van afegir altres derivats de l'evolució —així en abstracte— dels temps. No es tracta només de l'aire condicionat —equipament imprescindible el 1989 i inexistent el 1908—, sinó també de vestidors per als components de les orquestres i dels cors, camerinos individuals i sales de descans. En un altre ordre de coses, cal citar l'evolució de les exigències legals pel que fa a mesures de seguretat i altres aspectes com la mobilitat derivada de la cada dia més atapeïda activitat de l'hemicicle. Encara cal parlar dels canvis soferts en els criteris de valoració de l'acústica, i més en el context d'un auditori concebut sobretot per a acollir música coral.

Sobre la base d'aquesta irrenunciable tipologia d'urgències es va posar en marxa un procés laboriós i inicialment força dur, dirigit pel president de l'Orfeó Català, Fèlix Millet, que passa per referències tan concretes com la inicial i decisiva col·laboració de la Diputació de Barcelona en satisfer els 5 milions que va costar confeccionar el projecte de reforma a la creació del Consorci del Palau de la Música Catalana el

1982, amb la presència de la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació, que va cobrir les espatlles financeres del projecte. D'un projecte ja inicialment ambiciós i al qual les circumstàncies van inflar la seva envergadura.

I aquestes circumstàncies fan referència a l'atenció a imprevistes i substancials deficiències constructives descobertes sobre la marxa. El Palau, per causa d'un plantejament constructiu massa atrevit, oferia greus perills. Cal recordar que la seva estructura és de ferro, material molt emprat pels arquitectes modernistes, i que sobre l'abast de les seues prestacions constructives no existia una experiència consolidada en aquells moments. Aquesta circumstància va comportar uns esforços addicionals considerables que no sols han retardat la realització de les obres sinó que també van provocar replantejaments financers en profunditat. Guarrismes inicials de 400 milions de pesetes s'han convertit, amb l'ajuda també de la complicada i paralizadora faramalla administrativa i burocràtica, en els ja citats 1.800 milions.

Al final, avui, després del 2 d'octubre en què s'ha inaugurat oficialment la reforma, el Palau de la Música Catalana és un auditori capaç d'atendre amb rigor i suficiències les prestacions que puguin formular-se a un equipament d'aquest tipus.

La clau de la reforma rau en l'edifici annex construït a la part que dona a la Via Laietana. Edifici que ha estat possible gràcies al fet que el bisbat de Barcelona va cedir un terreny situat darrere de l'església de Sant Francesc de Paula, església que, consegüentment,

ha vist reduïda la seva envergadura. El nou edifici manté una acusada coherència estilística amb el conjunt del Palau gràcies a l'ús de l'obra de maó. Aquesta incorporació no sols ha tingut conseqüències funcionals —ubicació de serveis com vestuaris, camerinos, sales d'assaig i estudi, dependències administratives, biblioteca, arxiu, etcètera— sinó que també ha incidit de forma perceptible en la parcel·la creativa.

Per primera vegada des de la inauguració del Palau, es pot gaudir de la façana de ponent, amb el vast conjunt d'envidriat que fins ara havia restat cec. Això dona una absoluta plenitud a la imatge de caps de vidre que va concebre en el seu dia l'artífex del Palau, l'arquitecte Domènech i Muntaner. El resultat és força espectacular.

Una altra transformació important, conseqüència també de la construcció del citat edifici annex, és el *foyer*. L'alliberament del conjunt de serveis que se situaven a la planta baixa de l'edifici ha permès configurar un ampli espai, desprovis de compartiments, que permet contemplar en tota la seva plenitud una parcel·la arquitectònica del Palau fins ara acotada entre envans i dependències. El projecte de reforma, la paternitat global i executiva de la qual és d'Oscar Tusquets i en què inicialment va intervenir també Lluís Clotet, ha tingut com un dels objectius centrals, no sols mantenir-se fidel a l'obra de Domènech i Muntaner, sinó també fer-la més evident, mostrar-la en la seva plenitud.

En tot cas, ha calgut resoldre molts problemes i ha calgut afrontar decisions, no sempre còmodes, en la difícil resposta a l'equació que conté com

a variables la funcionalitat i la fidelitat històrica. I per aquest costat es poden obrir escletxes per a la polèmica, segurament inevitable, però que en tot cas no s'ha encetat de forma oberta en el curs del dilatat període de realització del projecte.

Barcelona disposa des d'ara del que cal considerar un *nou* Palau. Un equipament que assoleix el *súmmum* ideal del pòsit de la història i de la transcendència dels seus valors monumentals, amb una funcionalitat actualitzada i completa.

Curiosament, la seva *reinauguració* es produeix pocs dies després que el ministre de Cultura, Jorge Semprún, el conseller Joan Guitart i l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, signessin el conveni de construcció del nou auditori previst per a ser inaugurat l'olímpic any 1992. A partir, doncs, del 1993, si es compleixen els terminis previstos, pot començar una nova fase de la història de la vida musical barcelonina pel que fa a equipaments. Una fase que planteja noves perspectives per a la vida del Palau. Aquest és un repte que s'ha de tenir en compte i que, probablement, haurà de resoldre's pel camí de la complementarietat de serveis amb el nou espai advingut en el camp de la música clàssica de gran format —simfonisme i música simfónico-coral— i de la intensificació d'altres parcel·les, musicals o no, fins ara de protagonisme més o menys marginal. No obstant, això no deixen de ser especulacions a confirmar una vegada encetada la nova, o les noves, dinàmiques, en aquest any després del 1992, tan i tan obert a tota mena d'expectatives. □

TAULA

TEXTOS DE RECERCA

**El comerç il·licità a finals del segle XV:
un exemple, Fernando de Madrit,**
per Anna Maria Alvarez,
pàgina 9

El port del Cap de l'Aljub al segle XVI: primer intent de construcció d'un moll,
per Alfred García i Mas i Carolina Martínez i Corbí, pàgina 23

Problemàtica del català a l'ensenyament mitjà davant la reforma,
per Ricard Calatayud i Everilda Garriga, pàgina 31

Literatura infantil, lectura i educació (Reflexions sobre unes necessitats),
per Joan J. Ponsoda Sanmartín, pàgina 47

L'experiència del teatre, per Manuel Molins, pàgina 61

TEXTOS LITERARIS

Si Sharp al País de la música, de Francesc Xavier Llorca, pàgina 73

Cinc Poemes, de Maties Macià i Bri, pàgina 85

